

Debattredaktör:
Maria Ripenberg
018-478 11 94
debatt@unt.se
Postadress: Box 36
751 03 Uppsala

unt.se

/debatt

Följ debatten
på

UNT.se publicerar debattartiklar digitalt varje dag på unt.se/debatt. Ett urval av dessa publiceras även på denna sida i pappersupplagan.

Debattinlägg mejlas till debatt@unt.se. Artiklarna ska vara 3 500 alternativt 6 000 tecken med mellanslag. Skicka helst med högupplöst bild på artikelns undertecknare. Skicka materialet med god framförhållning.

UNT Debatt publicerar endast texter med ensamrätt.

God kommunikativ rehabilitering vid afasi ökar delaktigheten, minskar andra vårdinsatser samt ökar möjligheterna att komma i sysselsättning, skriver Ulrika Guldstrand med flera.

Ulrika Guldstrand

Lars Berge-Kleber

Lilian Larsson

Lönsam rehabilitering

Afasi

Personer med afasi som får kommunikativ rehabilitering ges bättre möjlighet till delaktighet. Psykisk ohälsa och isolering minskar.

Socialstyrelsen rekommenderar därför landsting och regioner att utveckla rehabiliteringen till afasipatienter.

Varje år får 8 000–10 000 personer afasi i Sverige. Oftast till följd av en stroke. Många personer med afasi får inte den kommunikativa rehabilitering som behövs för att kunna vara delaktiga i samhället.

Under våren lanserade Socialstyrelsen nya nationella riktlinjer "Vård vid stroke". I riktlinjerna finns för första gången rehabilitering som riktar sig till personer som har fått afasi.

Kommunikationspartnerträning är en av de nya högt prioriterade rekommendationerna. Rekommendationen stöder sig på bland annat Uppsalaforskaren Monica Blom Johanssons avhandling som visade på påtagligt ökad livskvalitet och delaktighet för både den som fått afasi och dennes närstående/anhöriga när träning och stöd för kommunikation ges.

Personer med afasi som bedöms ha möjlighet att kunna tillgodogöra sig intensiv kommunikativ träning ska erbjudas minst fyra timmars träning per vecka.

Denna rekommendation stöder sig på internationell forskning som visar att intensiv språklig träning ger bättre effekt än träning som gles sprids ut över längre tid. Metoden, som ofta använts vid intensivträning inom forskning, kallas ILAT (Intensive Language Aphasia Therapy). I ursprunglig form innebär den tre timmar om dagen fem dagar i veckan i två eller tre veckor i följd;

Logopederna är för få för att alla med afasi ska få hjälp enligt riktlinjerna, skriver artikelförfattarna.

FOTO: GUNNAR WESTERGRÉN

totalt 30–45 timmar av intensiv träning. Personerna tränar i grupp om tre eller fyra patienter. Socialstyrelsens rekommendationer ligger därför fortfarande på en låg nivå i förhållande till den intensitet i språklig träning som har studerats i internationell forskning.

Båda insatserna ges av logoped.

Enligt Socialstyrelsens riktlinjer krävs dock ytterligare 107 logopedtjänster i landet för att kunna tillgodose arbetet med afasigruppen.

”God kommunikativ rehabilitering... minskar isolering och psykisk ohälsa

Det är med all sannolikhet en lågt räknad siffra, enligt Svenska Logopedförbundet.

Uppsala universitet är ett av sex lärosäten som utbildar logoped i Sverige. Kåren består av cirka 2 400 logoped i yrkesverksam ålder. Den växer med i snitt 100 logoped per år. En snabbt växande arbetsmarknad för kåren och en hög befolkningstakt i landet gör att det finns ett behov för Uppsala universitet och andra lärosäten att öka antalet utbildningsplatser vid logopedlinjen de kommande åren. Befolkningsökningen har lett till att logopedtäteten minskat sedan 2015 enligt Svenska Logopedförbundets mätning.

Region Uppsala har gjort satsningar för att förbättra den kommunikativa rehabiliteringen för afasigruppen.

Trots det krävs det ytterligare satsningar om afasigruppens behov ska tillgodoses i enlighet med de nya riktlinjerna.

Vi vill därför uppmana region Uppsalas politiker att planera för att kunna uppfylla rekommendationerna i Socialstyrelsens riktlinjer som rör afasigruppen. Uppsalaregionen har tagit flera steg som är på rätt väg i detta arbete men ligger trots det inte bättre än på plats 12 av 21 landsting/regioner när det gäller logopedtäteten per antal invånare, enligt Svenska Logopedförbundets mätning.

God kommunikativ rehabilitering av personer med afasi lönar sig både på kort och lång sikt. Den ökar delaktigheten. Den minskar isolering och psykisk ohälsa och därmed behovet av andra vårdinsatser. Rehabilitering ökar också möjligheterna att komma tillbaka i sysselsättning.

Ulrika Guldstrand

Förbundsordförande Svenska Logopedförbundet

Lars Berge-Kleber

Förbundsordförande i Afasiförbundet

Lilian Larsson

Ordförande i Afasiföreningen i Uppsala län

Vad händer i stan?

Det som händer nära dig hittar du på unt.se/guiden